

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Antehac ex probatis Auctoribus breviter concinnata

Busenbaum, Hermann

Coloniæ Agrippinæ, 1707

Caput I. An, quando & quomodo obliget præceptum Charitatis Dei.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42634

TRACTATUS III.

De Præceptis Charitatis.

CAPUT I.

An, quando & quomodo obliget præceptum
Charitatis Dei.

130 » **C**haritas Dei est amor amicitiae, quo Deo bene
» volumus, & omnia bona ipsi cupimus, ob
» summam & infinitam ejus divinae naturae per-
» fectionem.

» Resp. I. Præceptum charitatis Dei præcipit
» Deum super omnia amandum; patet ex *Scriptu-*
» *ra*. Ratio est, quia finis ultimus plus est diligen-
» dus, quam omnia media, quæ ad eum referun-
» tur, non quidem intensivè (etfi enim hoc etiam
» deceat, non tamen est in præcepto) sed appre-
» tiativè, ita ut nullam creaturam pluris facias,
» quam Deum; velisque potius omnia perdere,
» quam Deum offendere, & sic illi malè velle. *S.*
» *Tho. 2. 2. q. 27. a. 3. Azor to. 2. l. 12. c. 1. Sanch.*
» *Bec. 2. 2. c. 19.*

» Resp. II. Probabile est, præceptum Charita-
» tis Dei obligare. I. Quando homo adeptus est
» sufficientem cognitionem Dei infinitè boni, à
» quo omnia sua bona habet, & cui omnia debet.
» Ratio est, quia cum teneatur Deo ex filiali a-
» more totâ vitâ servire, id non videtur posse fieri,
» nisi eliciat actum amoris. Ita *S. Tho. 1. 2. q. 89. a.*
» *76. Nav. manual. c. 11. n. 7. Valentia to. 3. disp. 3. q. 19.*
» p. 1.

p. 1. *Sc. comm.* (Notat autem *Kon. de act. supern.* disp. 24. d. 3. n. 90. non statim post talem notitiam peccare mortaliter, sed tantum, si differat notabiliter, v. g. ultra annum) contra *Palaum.* p. 1. qui dicit probabile esse, quod non obliget. Si scrupulus te angat, an præcepto huic satisfeceris, docet, *Escob. ex Petr. Hurt. 2. 2. d. 174. f. 5. subs. 2. §. 24.* quod si positivè non meministi te omisisse, tenere possis te satisfecisse. *Trul.* tamen *l. 1. c. 5. d. 3. n. 9.* monet expedire, ut quis se in confessione aliquando accuset sub dubio, si forte præceptum istud violarit, vel alia præcepta affirmativa, de quibus non certò constat, quando obligent, vel violentur. II. Quando est periculum labendi in odium Dei, nisi actum Charitatis elicias. III. Quando quis tenetur conteri, v. g. moriturus, aut celebraturus, cui Confessarius deest. Ratio quia contritio includit actum Charitatis. IV. Si quis gravem tentationem, præsertim in articulo mortis, putet se aliter vincere non posse. Quibus aliqui addunt articulum mortis absolutè, eò quod tunc securissima via eligenda sit, v. *Lay. l. 2. c. 3. c. 2. Bon. to. 2. d. 3. q. 4. p. 2. Hurt. 2. 2. di. 174. f. 5. subs. 2. §. 6. Ex dictis resolves;*

I. Mortale est, si quis omittat dilectionem Dei tunc, quando præceptum obligat.

II. Mortaliter peccat etiam, si quis amet Deum amore appetitativè, seu æstimativè minore, quàm creaturas.

III. Peccat item contra Charitatem Dei, si quis Deum non diligit principaliter propter se, tantumquam finem ultimum omnium rerum, sed tantum propter aliud, v. g. vitam æternam, vel ad evitandum infernum: Quod esse mortale docet

„*Sylv. & Nav.*, quia scilicet Deus non diligeretur
 „appretiativè super omnia, si aliud ab illo amare-
 „tur, ut finis principalis. Addo, *Principalis*, quia ut
 „bene *Tolet. lib. 4. c. 9. n. 2.* Deus propter retribu-
 „tionem vitæ æternæ amari potest, sed minùs
 „principaliter, ut scilicet vita æterna, vel alia Dei
 „dona sint tantùm causa movens, ut faciliùs, ex-
 „peditiùs, & ferventiùs diligatur.

„ IV. Mortale & gravissimum omnium est, si
 „quis Deum formaliter oderit odio inimicitia,
 „seu malevolentia, (amori amicitia opposito)
 „v. g. si optes Deum non esse, non habere scien-
 „tiam, potentiam, &c. De his *vid. Laym. l. c. c. 8. n.*
 „31. *Bonac. loc. cit. p. ult. Sanchez. l. 2. c. 3. & 5. Regin.*
 „l. 17. n. 100.

A D D E N D A.

131

Q. 37. *Quid notandum sit circa propositiones hic
 damnatas. R. Seqq. §. 1. Inter damnatas ab
 Innoc. XI. sunt sequentes: 5. An peccet mortali-
 ter, qui actum dilectionis Dei semel tantum in vita eli-
 ceret, condemnare non audemus. 6. Probabile est ne
 singulis quidem rigorosè quinquenniis per se obligare
 præceptum Charitatis erga Deum. 7. Tum solum ob-
 ligat, quando tenemur justificari, & non habemus aliam
 viam, quâ justificari possimus. Ex damnatione ha-
 rum propositionum certum est nos obligari ad
 actum explicitum & formalem charitatis per-
 fectæ erga Deum, non tantùm semel sed sæpius
 in vita: Item sæpius quàm singulis quinquenniis;
 neque hoc tantùm per accidens, in quantum for-
 tè actus Charitatis erga Deum necessarius est ad
 actum alterius virtutis, qui fortè præcipitur, sed
 etiam per se & ratione præcepti specialis exigentis*

is actum Charitatis erga Deum, uti constat, tum ex relatis propositionibus, tum ex propositione 1. ab *Alex. VII.* damnata, quam retulimus n. 1.

§. 2. Quandonam & quoties hoc præceptum obliget, manet incertum: Aliqui nimis arctant; Alii nimis laxant: Quidam dixerunt obligare omni ferè tempore & horâ, quorum fundamentum est duplex, aliquorum est hoc, quia homo non potest esse sine aliquo amore, vel ergo habet amorem Dei vel mundi; si Dei bene est; si mundi, peccatum est, ergo obligatio est semper habendi amorem Dei: hæc est ratiocinatio *Fansenii* l. 3. de statu naturæ lapsæ c. 19. *Omnis affectus animi in alicujus rei amore versatur, qui cum non possit esse alius, nisi vel Creatoris vel creaturæ, & ille bonus, hic culpabilis sit, utpote amor mundi ab Apostolo veritus, profecto liquet omnem amorem, præter istam Charitatem, esse illam culpabilem cupiditatem: secuti sunt Sinnichius, Opstr. Haverm. aliique Lovanienses, sed opus non est doctrinam illam confutare rationibus, cum fulmine Vaticano sit sæpius percussa, nam inter Bajanas à Pio V. Greg. XIII. & Urb. VIII. damnatas hæc est 38: omnis amor creaturæ rationalis aut vitiosa est cupiditas, quæ Mundus diligitur, quæ à Joanne prohibetur, aut laudabilis illa Charitas, quæ per Spiritum sanctum in corde diffusâ Deus amatur. Deinde inter damnatas ab Alex. VIII. hæc est 7: omnis humana actio deliberata est Dei dilectio vel mundi; si Dei, Charitas Patris est; si Mundi, concupiscentia carnis, hoc est, mala est. Aliorum fundamentum est, quòd omnis actio sit peccatum, quæ non procedit ex motivo Charitatis, sed & hæc doctrina reprobata est, nam inter damnatas ab Alex. VIII. etiam sunt seqq: 9. revera*

peccat, qui odio habet peccatum merè ob ejus turpitudinem & disconvenientiam cum natura sine ullo ad Deum offensum respectu. 10. Intentio, quâ quis deestatur malum & prosequitur bonum, merè ut celestem obtineat gloriam, non est recta nec Deo placens. 11. Omne, quod non est ex fide Christiana supernaturali, quæ per dilectionem operatur, peccatum est. 12. Quisquis etiam æternæ mercedis intuitu Deo famulatur, Charitate si caruerit, vitio non caret, quoties intuitu licet beatitudinis operatur. 16. At vitio, quæ gehennæ & pœnarum metu concipitur sine dilectione benevolentie Dei propter se, non est bonus motus ac supernaturalis. Non est vera legis obedientia, quæ fit sine charitate, est prop. 16: inter Bajanæ. Ecce quàm graviter errârunt, qui ubique spirabant Charitatem & hoc ipso sibi nomen faciebant apud rudem Populum! Suadenda est quidem ubique Charitas, sed non ideo in omnes nostras actiones invehenda est illius obligatio: habendum est itaque pro certo, non peccari per eleemosynam datam merè ex compassione naturali, sine ullo ad Deum dilectum respectu: si Dicas, non peccari ex parte operis seu per commissionem, peccari tamen ex parte operantis per omissionem relationis ad Deum, Contra est, qui negat genus, negat omnes species, v. g. qui negat esse animal, negat esse tam hominem quàm brutum, ergo qui negat simpliciter peccari, dicendo absolutè non peccari, dicit nec peccari peccato commissionis nec omissionis, alioquin bene dicam absolutè eum non peccare, qui non audit Missam die festo, quia non peccat peccato commissionis.

Obicies. l. 5. n. 209. dicetur esse obligationem omnia

omnia referendi ad Deum, ideoque præcipere Apostolum, ut omnia faciamus in gloriam Dei: quod etiam dicunt SS:PP: ibidem referendi, ergo est obligatio omnia agendi ex charitate erga Deum, ergo semper amandi Deum. R. Omnia posse referri ad Deum, quamvis id non fiat ex motivo Charitatis, sed cujuscumque alterius virtutis vel honestatis, uti dicitur l. 5. n. 317. Et hoc vult S: Th: de Volunt: Dei a. 7. ad 8. dicens nos teneri agere ex dilectione naturali..... ad quam aliquis per principia naturalia pervenire potest, quæ invenitur in bonis ex genere & in virtutibus politicis.

Inst: S: Th. 1. 2. q. 100. a. 10. ad 2. ait, qui honorat parentes, tenetur ex Charitate honorare, non ex vi hujus præcepti, quod est, Honora parentes, sed ex vi hujus præcepti, diliges Dominum Deum tuum ex toto corde. R. Tantum vult teneri illum honorem parentum aliquo modo referre ad Deum, nam expressè addit, cum ista sint duo præcepta affirmativa, non obligantia ad semper.... potest contingere, quòd aliquis implens præceptum de honoratione parentum, non tunc transgrediatur præceptum de omissione modi Charitatis.

§. 3. *Sot. Ang. Almai. Gabr. Tabien. & alii dicunt hoc præceptum obligare omni die festivo, quam sententiam Carden, in 2. crisi d. 6. n. 9. dicit non esse contemnendam, quia cum certum videatur nos obligari ad frequentem repetitionem Charitatis, & tempus remittatur ad arbitrium Prudentum, videtur prudens designatio temporis esse dies festivus, qui dedicatus est cultui Dei, cultus enim optimus est actus Charitatis. Econtrà Castrop. t. 6. d. 1. p. 4. aliique communiter hoc probabilis negant, quia non scitur de tali præcepto; in dubio autem certius probari debet,*

maximè cum Fideles in praxi illud non obser-
vent, neque agnoscant pro die festivo alia præ-
cepta, nisi de audienda Missa & omittendis servi-
libus, aut etiam quibusdam forensibus.

134 §. 4. Idem *Sotus & Valen.* dicunt tum obliga-
re, si quis adultus sit baptizandus: *Contrà* est, ra-
tione baptisimi non obligat, quia ad hunc sufficit
attritio: deinde nec ideo tum obligat, quòd ba-
ptizandus teneatur tum se profiteri servum Dei,
hoc enim faciet, si ex honesto metu, licet non ex
perfecto amore, ad hoc moveatur.

135 §. 5. *S. Anton. S. Bonav. Cajet.* alique 11: gra-
vissimi Authores cum *Carden.* à n. 47. dicunt ob-
ligare, si quis inciderit in mortale, & non possit
vel velit suscipere Sacramentum pœnitentiæ; id-
que statim, sive quamprimum post peccatum oc-
currit cogitatio ipsius peccati, nec intervenit ne-
cessarium impedimentum: fatentur autem hanc
obligationem non oriri ex generali obligatione
virtutis pœnitentiæ, hæc enim non obligat pro
semper sed pro certo tantum tempore, v. g. om-
ni anno semel; neque ex lege Justitiæ, etiamsi
concedatur, quòd peccatum sit injuria contra
Deum, quamvis enim sit obligatio statim repa-
randi injuriam factam homini, hoc ideo est, quia
homo patitur damnum in bonis suis, si differatur
restitutio, quod in Deum non cadit, qui nullum
damnum pati potest ex dilatione reparandæ in-
juriæ; neque ex lege Charitatis erga Deum secun-
dum se, hæc enim tantum obligat, ut non multo
tempore differatur dilectio Dei, non autem, ut
statim diligatur, quando patratum est peccatum:
itaque obligationem illam colligunt, in primis
ex verbis Christi, qui *Matth. 24. & 25. Marc. 13.*

LXX.

Luc. 12 præcipit nos semper vigilare & paratos esse ad mortem, non vigilat autem neque paratus est, qui non quærit justificationem à mortali, in quo est, quod fieri debet per dilectionem, quando deest vel non assumitur Sacramentum Pœnitentiæ, ergo qui tum non diligit Deum, non implet præceptum Christi. *Si dicas*, verba illa continere consilium tantum, *contra* insurgit *Carden.* à n. 55., probatque ex *SS. PP.*, *Ambr. Hiero. Theoph.* & aliis, qui expressè asserunt esse præceptum; & ratio est, quia consilium est de re voluntaria, hinc autem imponitur aliquid necessarium ad salutem, & sub cominatione, ne excludamur regno Dei, uti factum fatuis Virginibus, per quas significantur peccatores, ergo non proponitur per modum consilii sed præcepti. *Conf.* quia homo sub mortali tenetur suam salutem reddere securam à tali periculo, in quo si eam perdat, meritò censetur vituperabilis, sed qui est in mortali, & non potest vel non vult confiteri, non reddit salutem ita securam, nam in primis exponit periculo, nisi Deum diligat & conteratur, quia omni momento potest mori, vel naturaliter vel violentè; deinde si in tali statu moriatur, meritò censetur vituperabilis, ergo peccavit, & quidem mortaliter, cum non detur materia gravior, ergo erat præceptum in istis circumstantiis diligendi Deum. Hæc argumenta reddunt sententiam illam probabilem & meritò sequenda esset in praxi, nihilominus communior & absolute probabilis etiam est opposita, quam *S. Thom.* alique Authores innumeri docent; quòd enim Christus velit nos semper esse paratos, hoc est pro securitate; quòd autem præcipiat

piat esse paratos, quando ipse veniet, seu quando moriemur, in hoc agnoscunt omnes esse præceptum, quod sufficit implere, quando prudenter iudicatur adesse periculum proximum mortis, non autem dum adest remotum tantum. Quod si adfit aliquod humanum periculum mortis, nec omnino proximum, nec planè remotum, v. g. si quis navigationem vel iter ingrediatur, in quo aliqui quandoque merguntur vel à Latronibus occiduntur, videtur fore grave peccatum, si quis sine confessione vel dilectione Dei se in tale periculum immittat, quia est summa imprudentia & temeritas in negotio supremi momenti: sed de quæstione tota redibit sermo, quando agemus de pœnitentia.

136 §. 6. *Sanch. Bonac. Aloz.* & alii dicunt hoc præceptum obligare, quando quis tentatur ad odium Dei. *Contra* est, quia hoc in eo tantum casu verum est, quo tentatio aliter vinci non posset, & tum per accidens obligaret illud præceptum.

137 §. 7. *Sorus. Val. & Nav.* dicunt obligare, quando quis audit blasphemari aut gravem injuriam fieri in Deum, ut sic quasi reparetur injuria. *Contra* est, non reparatur injuria, nisi is qui blasphemat Deum, è *contra* amet: deinde non spectat ad Charitatem sed ad Justitiam vel Religionem reparare talem injuriam.

138 §. 8. *Sot. Valen. Tol.* dicunt obligare, quando quis beneficium à Deo accepit. *Contra* est, quia tum sufficiet gratias agere, sic enim satisficit honestati debitæ.

139 §. 9. *Sot. & Valen.* dicunt obligare, si aliquod opus magnum & difficile sit aggrediendum, v. g. defensio fidei coram Tyranno vel martyrium.

Contra

Contrà est, quia homo potest se aliter contra Tyrannum munire, quàm præcisè per elicatum formalem actum Charitatis.

§. 10. *Bannez* dicit tum obligare, quando quis vult Eucharistiam sumere. *Contrà* est, quia tale præceptum nullibi existat; & ad Eucharistiam sufficit status gratiæ. 140

§. 11. *Castrop.* suprà post rejectas sententias hæctenus relatas subdit cum *Suar.* & *Con.* esse obligationem sæpius diligendi Deum, quàm singulis trienniis semel: *Led. Hurt. Arr. Ills.* t. 3. n. 80. aliique cum *Mendo* d. 1. n. 143 dicunt esse obligationem saltem semel singulis annis: *Carden.* n. 18. dicit esse obligationem frequenter diligendi, ita ut videatur ipsi mortale, si quis ultra unum mensem integrum differat; & ratio est, quia Deus præcipit dilectionem suam in operibus, quæ frequenter solemus agere, postquam enim *Deut.* 6. dixisset: *diliges Dominum Deum tuum ex toto corde,* subdit, *eruntque verba hæc, quæ ego præcipio tibi hodie, in corde tuo, & narrabis ea Filio tuis, & meditaberis in eis sedens in domo tua & ambulans in itinere, dormiens atque consurgens:* ergo Deus vult continuationem & frequentiam illius dilectionis. Deinde homo graviter obligatur ad observanda reliqua Dei mandata, sed moraliter impossibile est ea omnia observare, nisi quis frequenter eliciat actum dilectionis Dei, uti experientia probat, qui enim vix semel per annum quærunt placere Deo, diu non persistent sine mortali, nec unquam agredientur media ardua & naturæ contraria, quæ sæpe necessaria sunt ad vitanda peccata, ergo est obligatio gravis frequenter diligendi Deum, maxime cum reliqua omnia præcepta ultimè ordinentur 141

dinentur

adinentur ad Charitatem, quæ est finis & perfectio Legis. Itaque cum in tanta sententiarum varietate nesciamus, quando & quoties sit diligendus Deus, arripiamus tutiora, tum ut sic assuescamus dilectioni Dei; tum ut certo satisfiat præcepto, tum etiam, quia actus dilectionis est omnium præstantissimus & supra omnes alios meritorius. Neque id censeretur debet nimis difficile, nam si homines totis diebus occupari possunt amore creaturæ, voluptatis, lucri &c.; cur non magis Dei, qui solus est omni amore dignissimus?

142 §. 12. Satisfit huic præcepto, quamvis amor Dei eliciatur in ordine ad alia præcepta implenda aut ad aliam virtutem exercendam, v. g. si quis eliciat, quia vult confiteri, vel ut vincat tentationem, quâ infestatur, ita *Carden.* à n. 14. Tenendum est tamen contra multos, quos citat & sequitur *Moya* tr. 1. q. 9. n. 21., præcepto Charitatis pro articulo mortis non satisfieri per Sacramentum pœnitentiæ susceptum cum attritione cognita, quia re ipsa perfectè amandus est Deus in fine vitæ, Sacramentum autem cum attritione non est amor, qualis requiritur.

143 §. 13. Fideles, qui sciunt elicere actum dilectionis Dei, & cum aliqua reflexione operantur, facillè satisfaciunt huic præcepto, quia concomitanter elicient; Charitas enim hæc est duplex, afficiens & efficiens, tum dicor habere Charitatem afficientem, quando Deo faveo suas perfectiones, volo illi bona, quæ habet, gaudeo illum esse, qui est, gratulor ei de honore, qui exhibetur, opto, ut nullus eum offendat, ut omnes ei ferviant, eum ament & colant; quos affectus habere est omnino facillè. Tum dicor habere Charitatem

ritatem efficientem, quando mandata Dei observo, vel aliquid boni facio, ideo, quia scio hoc velle Deum atque infinitæ ejus bonitati placere; itaque Fideles, qui sciunt opera sua, orationem v. g., auditionem Sacri, jejunium, eleemosynam, fugam peccatorum, observationem cujuscunque mandati placere Deo, sive Deum infinitè bonum hoc velle, nisi ea opera agant ex vana gloria vel pravo alio fine, præsumere possunt se ideo agere, quia sciunt Deum infinitè bonum id velle, quia Deo infinitè bono gratum est &c.; atque sic habent actum Charitatis efficientis erga Deum. Similiter qui attentè & feridè orat, *Pater noster*, quando dicit *sanctificetur nomen tuum, fiat voluntas tua sicut in cælo & in terra*, hoc ipso habet duos actus Charitatis erga Deum.

Q. 38. Quid notandum sit circa propositionem, 144
quam Alex. VIII die 24 Aug. 1690. damnavit velut
hereticam: *bonitas objectiva consistit in convenientia
objecti cum natura rationali; formalis verò in confor-
mitate actus cum regula morum: Ad hoc sufficit, ut
actus moralis tendat in finem ultimum interpretativè.
...hunc homo non tenetur amare, neque in principio
neque in decursu vitæ suæ moralis. R. Seqq:*

§. 1. Hæc propositio habet quatuor partes; *prima* pars dicit, in quo consistat bonitas objectiva actus moralis; *secunda*, in quo consistat bonitas illius formalis; *tertia*, quod ad actum morale sufficiat tendere in finem ultimum interpretativè, id est, quamvis operans, actu neque formaliter neque virtualiter neque habitualiter referat actionem suam ad finem ultimum, quia de eo non cogitat neque cogitavit, dummodo sit ita constitutus, ut ad eum referret, si de eo cogitaret,

gitaret, actio erit moraliter bona; per finem autem ultimum intelligi potest, vel beatitudo formalis seu possessio Dei, vel Deus ipse, qui est finis ultimus objectivus. *Quarta* pars dicit hominem non teneri amare finem ultimum, neque in principio vitæ, quando nempe accipit talem discretionem, ut possit liberè bene vel malè operari; neque per decursum vitæ sequentis: *Prima & secunda* pars non sunt damnatæ, sed manent veræ, si accipiantur separatim ab aliis partibus, ad hoc enim ut tota propositio censeatur falsa & hæretica, non est opus singulas partes, sed satis est unicam esse talem, uti patet, si dicam, *Petrus est homo, Christus autem non est homo*, tota realiter propositio secundum se est falsa & hæretica, cum sit unus indivisibilis assensus, non conformis toti objecto, sed difformis objecto revelato; à toto autem desumi debet veritas, uti suppono ex *Logica*. An *tertia* pars sit damnata necne, non pertinet ad hanc materiam; videtur tamen esse falsa, quia si nulla sit vel fuerit relatio ad finem ultimum aut ad aliam moralitatem objectivam, non apparet, unde possit in actu esse vera moralitas formalis. *Quarta* pars est damnata, & ideo in quibusdam impressionibus sola pars illa scribitur majusculis: Ex hac autem damnatione constat, esse obligationem finem ultimum amandi, & hoc quidem, quamprimum aliquis discernere potest, quid sit finis ultimus. An autem homo primo instanti rationis ita obligetur se convertere ad Deum & finem ultimum, ut si non faciat, hoc ipso peccet mortaliter, disputant Authores, *Thomistæ, Nav. Tol.* affirmant; alii probabilius negant; certum videtur, quòd sæpissime à mortali excuset

excuset defectus perfectæ advertentiæ vel ad obligationem vel ad malitiam omiffionis, vel etiam ad bonitatem finis ultimi: notatque rectè *Petsch*: in app: qq: select: q. 11. §. 2., per instans usis rationis, quo tenemur diligere Deum, non intelligi aliquod instans physicum indivisibile, sed totam illam durationem, quâ homo indiget ad discernendum inter bonum & malum, & ad deliberandum quodnam ex illis sit amplectendum.

§. 2. Ex eadem damnatione colligitur, etiam 145 obligationem esse aliquando amandi finem ultimum per decursum vitæ, uti rectè probat *Mendo* supra q. 13., probabilius enim videtur, quòd illa quarta pars damnetur distributivè, ita ut non tantum vera sit hæc contradictoria, *amari debet finis ultimus vel in principio vel in decursu vitæ*, sed etiam illa contraria, *amari debet finis ultimus, & in principio & in decursu vitæ*, hoc enim censerì debet voluisse declarare Pontifex, quod aliunde certum erat ex Fide vel damnatione aliarum propositionum, sic autem erat certum nos teneri & in principio & in decursu vitæ tendere ad finem ultimum, ergo censerì debet voluisse hoc declarare Pontifex.

Q. 39. Quomodo aliquis disponi possit ad perfectum amorem Dei. R. Proponendo seqq: 146

§. 1. Amare nihil aliud est, quàm voluntate ferri in aliquod bonum, vel desiderando illud, vel de illo gaudendo, vel sibi complacendo in illo &c. Quòd si ferar in illud bonum, quia mihi amanti bonum est, dicitur amor concupiscentiæ; si autem ferar in illud, quia personæ amati bonum est, dicitur amor amicitiae aut benevolentiae.

H

§. 2.

147 §. 2. Tum amo Deum amore concupiscentiæ, si ideo amem, quia Deus mihi bonus est, v. g. quia me creavit, redemit, sanctificavit, conservat, quia mihi remisit peccata, tot gratias & beneficia contulit, universalia & particularia, quia vult mihi dare beatitudinem æternam: Tum amo Deum amore amicitiaë seu benevolentiaë, si ideo amem eique velim omne bonum, quia hoc Deo ipsi bonum est. Amor concupiscentiaë est imperfectus, licet sit bonus, possitque esse supernaturalis; amor autem amicitiaë est amor perfectus, de quo explicando nunc laboramus.

148 §. 3. Bona Dei alia sunt intrinseca, alia extrinseca: Intrinseca, sunt infinita perfectiones, quas in se habet, uti Sapientia, Justitia, Misericordia, Æternitas, Immensitas, Omnipotentia, Pulchritudo, Bonitas, Incomprehensibilitas &c: Extrinseca sunt, quæ à creaturis fieri possunt & placent Deo, nempe quòd agnoscatur, sicuti in se est perfectissimus, quòd ametur, sicuti in se est optimus, quòd colatur, laudetur, honoretur, sicuti in se est præcellentissimus: itaque tum amabo Deum perfectè, si Deo velim ista bona, ideo, quia Deo bona sunt; si faveam illi suam infinitam Sapientiam, si gratuler de infinita potentia, si gaudeam de ipsius pulchritudine, si complaceam mihi in ejus incomprehensibilitate, si optem, ut agnoscatur, ametur, colatur ab omnibus, quia hoc ipsi placet & propter se dignus est; si orem, & quantum in me est, impediam, ne offendatur, quia ipse propter infinitam bonitatem suam, id est, propter infinitas illas perfectiones, quas habet, dignissimus est non offendi, sed super omnia amari, coli, honorari.

149 §. 4. Cùm amor sequatur æstimationem boni,
ad

ad concipiendum perfectum Dei amorem juva-
bit magnam de Deo ideam sibi formare, & quid
in se sit Deus, agnoscere ac considerare, tum ex
lumine naturæ tum ex doctrina fidei: Deus *Pla-*
toni est Genitor Universitatis, Auctor maximus,
supra omnem substantiam, plenæ perfectionis,
summum bonum: *Aristoreli*, Ens entium: *Seneca*,
summa & pulcherrima omnium natura: *Ci-*
ceroni, præstantissima mens. *Alcinoi*, se ipso per-
fectus, semper perfectus, omni ex parte perfe-
ctus; *Trismegisto* Deus est circulus, cujus centrum
ubique, circumferentia nusquam: *Platonicis*,
ipsum bonum, ipsum pulchrum: *Aegyptiis*, in-
cognita caligo, ter tenebræ: *S. Dionysio*, ipsum
esse: *S. Augustino*, sine qualitate bonus, sine quan-
titate magnus, sine indigentia Creator, sine situ
præsens, sine habitu omnia continens, sine loco
ubique totus, sine tempore sempiternus, sine ulla
sui mutatione mutabilia omnia faciens. *S. Tho:*,
Universaliter ens perfectum, cui non deest ali-
cujus generis nobilitas; actus purus: *S. Clementi*
Alexandrino, Unus omnia, in quo omnia, per
quem omnia: *S. Bernardo*, quidquid cogitas, ul-
trà non citrà quærendum est: *S. Damiano*, cujus
ineffabile est nomen & incomprehensibile: *La-*
stantio, æterna Mens ex omni parte perfectæ con-
summataque virtutis: *Cassiodoro*, Virtus inexpli-
cabilis, Pietas incomprehensibilis, Sapientia in-
effabilis; cujus definitio est finem in Sanctorum
laudibus non habere. *Ecclesiæ Catholicæ*, Rex tre-
mendæ Majestatis, solus Sanctus, solus Dominus,
solus Altissimus: *Scripturæ Sacræ*, Alpha & Omega,
Est qui est, Deus Sabaoth, Dominus Exercituum,
Deus Deorum Dominus, Dominus Dominanti-

um, Dominator Dominus, magnus Dominus & laudabilis nimis, Dominus virtutum, Dominus excelsus, magnificus, terribilis, Rex Regum, Rex magnus super omnem terram, cujus magnitudinis infinita est multitudo, cujus magnitudinis non est numerus neque finis: O Majestas! ô perfectio! ô bonitas! ô Pulchritudo! ô Deus omnia! *S. Michael* adhuc prætendit scutum & exclamat, *Quis ut Deus?* huic Deo si faves & gratularis eas perfectiones, si in eis tibi complaces, si gaudes, quia ipsi bonæ sunt, & ipse sibi in eis complacet, amas Deum perfectè.

150 §. 5. Etiam ex creaturis æstimari potest & amari Deus, nam in primis quidquid tibi occurrit in natura honestum, pulchrum, jucundum, optabile, hoc totum à Deo & in Deo est, necessariò, independenter, æternaliter, indefectibiliter. Quidquid cogitari potest æstimabilitatis, dignitatis, excellentiæ, magnificentiæ, majestatis, amabilitatis, totum in Deo est sine admixtione ullius imperfectionis. Omnia ad nutum ejus stant aut feruntur, Terra, Elementa, Cælorum orbis, Stellæ, Sol, Luna; ipsi subsunt omnes Monarchæ terræ; ipsi submittunt se Angelorum Chori, velantes facies & incessanter acclamantes, Sanctus, Sanctus, Sanctus: Quod omnium maximum est, homo-Deus infinitæ Dei majestati se per profundissimam adorationem submittit: si hæc antas Deo, de eis gaudes, hæc gratularis, quia Deo bona sunt &c.; amas Deum perfectè.

151 §. 6. Etiam sic excitari potest in Deum amor: Considera, quid ames; fortè istum hominem, quia sincerus est; illum, quia beneficus; alium, quia

quia justus ; alium, quia prudens, discretus, circumspectus ; alium , quia vir pius est & Sanctus &c. ; Amas Virtutem, quia honesta ; Cibum, quia suavis ; Potum, quia delectat ; Opes, quia utiles ; florem, quia pulcher &c. ; hæc omnia à Deo & in Deo sunt modo infinities perfectiore.

§. 7. Ut amor Dei sit perfectus, debet voluntas serió & efficaciter sic esse constituta, ut quamvis nec cœlum esset nec infernus, nec præmium ullum sperandum, nec pœna ulla timenda à Deo, tamen amaretur Deus propter se, quia in se est summè bonus. Notandum tamen est, quòd hic amor perfectus non excludat imperfectum, sed ab hoc incipiat, & ab eodem communiter adjuvetur ; hinc modus ille eliciendi amorem, non amo te, ó Deus ! quia me creásti, quia vis mihi cœlum dare, sed purè ideo, quia es propter te infinitè dignus amari, ordinariè non est suadendus, sed potius sic elici debet, amo te, ó Deus ! quia me creásti, quia vis cœlum dare ; sed magis ideo, quia ipse propter te es omninè amore dignissimus, ita ut licet non benefaceres, nec cœlum dares, tamen amarem te & amo, quia propter infinitam tuam bonitatem es amabilissimus : Et ideo etiam Innoc. XII die 12 Martij 1699: inter propositiones Archiep: Cameracensis, per quas videbatur spes excludi à perfecto amore, damnavit etiam sequentes, 1: Datur habitualis status amoris Dei, qui est Charitas pura & sine ulla admixtione motivi proprii interesse : neque timor pœnarum, neque desiderium remunerationum habent amplius in eo partem : non amatur amplius Deus propter meritum neque propter perfectionem neque propter felicitatem in eo amando inveniendam. 2: In statu vitæ contemplativæ sive

unitivæ amittitur omne motivum interessatum timoris
& spei; &c:

153 Q. 40. Quomodo practicè elici possit actus Charitatis in Deum. R. Præire debent Fides & spes, ac convenientissimè subjicitur Contritio, hoc aut simili modo:

Fides.

Omnia, mi Deus! quæcunque per Ecclesiam Unam, Sanctam, Catholicam & Apostolicam proponis credenda, firmissimè credo, quia tu dixisti, qui es infinitè sapiens, Verax & perfectus. Credo te esse, qui gubernas omnia, te esse supernaturalem Remuneratorem bonorum & Punitorem malorum, Animas esse immortales, Gratiâ esse necessariam ad salutem, Te esse Unum in essentia & Trinum in Personis, Patrem, Filium & Spiritum Sanctum, Secundam Personam esse pro nobis factam hominem & passam, Christi gratiam nobis conferri per Sacramenta, & propter ejus merita nobis promissam esse æternam beatitudinem à te Deo fidelissimo, potentissimo & misericordissimo dandam: Credo te in te ipso propter infinitas tuas perfectiones esse Deum amabilissimum, Finem ultimum rerum omnium, dignissimum non offendi sed semper amari & honorari: hæc cæteraque omnia credo, mi Deus, quia tu dixisti, qui es infinita Veritas, non potens falli nec fallere, non potens errare aut mentiri. Credo Domine, adjuva incredulitatem meam.

Spes.

Spes.

Spero, mi Deus! remissionem omnium peccatorum, gratiam in fine vitæ, omnia media ad salutem, spero vitam æternam: Desidero illa omnia, quia tu es animæ meæ bonum summum & unica beatitudo; erigor autem & confido me illa omnia obtenturum per gratias & propter merita Christi, quia tu Deus es virtus mea auxiliatrix, quia tu promissisti, qui in promissis tuis servandis es Deus fidelissimus, potentissimus servare, & misericordissimus, ut serves. In te Domine speravi, non confundar in æternum.

Charitas.

Amo te, mi Deus! non ideo tantum, quia creasti me, redemisti, sanctificasti, conservas, & innumeris quotidie beneficiis cumulas; neque tantum ideo, quia insuper dare vis mihi æternam in cælo beatitudinem, sed ideo maximè & super omnia te amo, quia tu Deus es ob infinitas perfectiones tuas omni amore dignissimus: Tu es Deus sapientissimus, potentissimus, sanctissimus, pulcherrimus, indefectibilis, æternus, immensus, incomprehensibilis; tu es omne bonum in te ipso, propter te æstimari dignissimus, coli, honorari, licèt nec præmium à te sperandum nec pœna timenda esset. Illas tuas perfectiones tibi ex animo faveo & gratulor, gaudeo te ab hominibus agnosci, te ab Angelis tuis incessanter

laudari , te tibi complacere in te ipso : Utinam cessent omnia peccata hominum , quia tibi infinite bono mala sunt : utinam te creaturæ omnes ament, revereantur, adorent, quantum possunt, & sicuti propter infinitam tuam Excellentiam mereris : utinam in omnibus impleatur tua sanctissima voluntas, & fiat semper, quod tibi maxime est placitum : Ex hoc in te amore, mi Deus! amo Angelos & homines ejusdem mecum beatitudinis capaces, amo me ipsum, sed semper propter te, quia tu infinite bonus hoc vis, & tibi hoc placet, quia tibi bonum est, quod ita ab omnibus & in omnibus agnoscaris, ameris, lauderis.

Contritio.

156 **E**X hoc eodem tui amore, ô Deus! detestor omnia peccata, quia tibi summè bono displicent : Doleo de omnibus, non tantum quia demeritus sum præmia & gratias tuas, ac è contrà à divina tua Justitia promeritus sum pœnas, sed maxime ideo, quia displicui & malum feci tibi, qui, licet nec cœlum esset nec infernus, nec præmium vel pœna, attamen propter infinitam bonitatem & perfectionem tuam eras & es dignissimus non offendi, sed semper amari, coli, honorari : Propono per gratiam tuam in posterum non facere amplius.

157 *Q. 41. Quomodo præterea possit voluntas nostra exerceri in actibus amoris perfecti. R.* Subjiciam aliquos modos ex Scriptura, Sanctis Patribus & Auctoribus asceticis, ut quisque in promptu habeat ad suos & aliorum usus.

Amor

Amor affectivus.

Diligam te Domine, fortitudo mea, Dominus firmamentum meum & refugium meum & Liberador meus. *Pf. 17.* ô Domine, qui introspicis cor meum, tu scis, quia amo te: Domine tu scis, quia amo te, *Joan. 21.* Tu Domine interiora mea nosti, & quantum in anima mea mihi conscius sum, videor mihi, quod te in veritate diligam, & quod neque fictus neque simulatus amor sit, adeo ut sui proditor cor meum esset, si in hoc ipso se-ipsam falleret. *S. Aug. 30. Conf. c. 9.* O Deus, Cor mihi testatur, quod te diligat, & tibi offert omnes Filii tui tuosque ipsius amores, ad succurrendum desiderio, quod habeo, te perfectissimè amandi. O Deus amor meus, qui semper ardes, nec unquam extingueris: O Charitas, Deus meus, accende me; fac, ut te inveniam, ô cordis mei desiderium! Teneam te, ô amor animæ meæ! Possideam te in medio cordis mei, Vita beata, Dulcedo summa animæ meæ, *S. Aug. 10. Conf. c. 29.* Pondus meum, Amor meus, eò feror, quocumque feror, *S. Aug. 13. Conf. c. 9.* Deus meus, Amor meus, tu totus meus & ego totus tuus; dilata me in amore, ut discam interiori cordis ore degustare, quàm suave sit amare, & in amore liquefieri & natari; teneam amore, vadens supra me, præ nimio fervore & stupore cantem amoris canticum, sequar te Dilectum meum in alto, deficiat in laude tua anima mea, jubilans ex amore; amem te plus quàm me, nec me nisi propter te, & omnes in te, qui

verè amant te, *Th. de Kemp.* de imit. Chr. l. 3. c. 5. Abforbeat me quæso Domine vis ignita & melliflua amoris tui, ut amore amoris tui moriar, qui amore amoris mei dignatus es in ligno crucismori, *S. Franc. Assis.* O Deus meus; ô amica quies cordis mei! ô ardor & suavitas Deus meus & omnia! *Idem.* Desidero te millies, mi Jesu! quando venies? *S. Bern.* Amo te Deus meus & magis atque magis amare te desidero: serò te amavi pulchritudo tam antiqua, pulchritudo tam nova, serò te amavi, *S. Aug.* O indignitas! ô Jesu! quia amor tuus non amatur, non æstimatur, imò vilipenditur; totus amor es, & non amaris. *S. Jacoponus.* O Spes mea! Gloria mea! Gaudium meum! ô amabile principium meum! ô satietas & sufficientia mea! quando erit ille dies, cum te verè & ex toto corde diligam? quando me tibi gratum in omnibus & pro omnibus exhibebo? quando mortuum in me sentiam omne id, quod tibi ad-versatur? quando ero totus tuus? quando desinam esse meus? quando veniet illa hora, in qua nihil præter te in me vivet? quando me totum amore tui inflammatum sentiam? quando rapies me cum impetu, quando inebriabis me uberum tuorum dulcedine? quando me totum in te transferes? *Lud. Granat.* l. 5. memorialis. Diligam te, Domine, amore arctissimo fortissimoque, extendam omnium affectuum & desideriorum meorum brachia, ut amplectar te, Sponsæ dulcissime animæ meæ! hederam vicinam arborem tam fortiter apprehendit, ut singulæ fibræ singula videantur esse brachia, cur similiter omnia membra mea non vertuntur in brachia, ut omni ex parte amplectar te? *Idem* in 1. appen.
me-

memor. O æterna Veritas ! ô vera Charitas & chara Æternitas ! tu es Deus meus , tibi suspiro die ac nocte, *S. Aug.* 7. Conf. c. 10. Vide Domine , Domine meus unde sit desiderium meum, narraverunt mihi iniusti delectationes suas , sed non sicut lex tua Domine : ecce unde est desiderium meum , *Idem* 11. Conf. c. 2. Tumultuosis varietatibus dilaniantur cogitationes meæ , intima viscera animæ meæ , donec in te confluum purgatus & liquidus igne amoris tui, *ibidem.* c. 29. Da mihi te , Deus meus ! redde te mihi, te enim amo , & si parum est , amem validius , non possum metiri , ut sciam, quantum deficit mihi amoris ad id, quod satis est , ut currat vita mea in amplexus tuos, nec avertatur, donec abscondar in abscondito vultûs tui ; hoc tantum scio, quia malè mihi est præter te, non solum extra me, sed & in me ipso, & omnis copia , quæ Deus meus non est, egestas est, *Idem* 13. Conf. c. 18. Oro te, cognoscam te, amem te, ut gaudeam de te, *S. Ansel.* in profol. c. 26.

Amor effectivus.

JAM dixi & dicam , amore amoris tui facio 158
 istud, *S. Aug.* 11. Conf. c. 1. O Ignis, qui me accendis ! ô Charitas quæ me inflammas ! ô Lumen me illuminans ! ô Requies mea ! ô Vita mea ! ô Amor meus , qui semper ardes & nunquam extingueris, quando te perfectè redamabo ? quando te nudis animæ meæ brachiis amplexabor ? quando me & mundum universum amore tui contemnam ? quando anima mea cum omnibus
 poten-

potentiis & viribus ejus tecum unietur? quando in abyſſo amoris tui abſorbebor? *Lud. Granat.* in proœ. l. 4. de Orat. & Medit. Dulciſſime, amantiſſime, pulcherrime, ſapientiſſime, ditiffime, nobiliſſime, pretioſiſſime & digniſſime, qui ameris & adoreris, quando ſic te amabo, ut in amore tui totus jaceam abſorptus? ô vita Animæ meæ, quæ, ut me vivificares, mortem ſubiſti, & moriens mortem occidiſti, occide etiam & me, hoc eſt omnes meas perverſas ad malum pronitates, voluntatem quòque propriam, & quidquid impedit, quò minùs tu mecum vivas, *Idem ibidem.* Age Domine & fac, excita & revoca nos, accende & rape, flagra, dulceſce; jam amemus & curramus, *S. Aug.* 8. Conf. c. 4. Sed, ô Domine! quid tibi bonum exhibere poſſum, cum Creaturis non indigeas, & te ipſo infinitè bono ſemper gaudeas? quia tamen vis, ut in effectu monſtrem, quantum te amem, ad hoc intendam vires animæ & corporis: tu ergo, Domine, diu noctuque eris objectum mentis meæ, ſemper ſuaviſſima recordatio tui præſentis obverſabitur memoriæ, ſemper intellectum occupabit cogitatio perfectionum tuarum, ſemper voluntas recreabitur in bonitate tua, à manè uſque ad vesperam attendam ad nutus SS: tui beneplaciti, ut eos perfectè expleam. Outinam loqui poſſem & ſentire cum *S. Paulo*, quòd in laboribus & adverſitatibus mihi complaceam propter amorem Dei mei, non ſit periculum, non incommodum, non fames, non nuditas, non perſecutio, non ſervitus, non tentatio, non afflictio, non morbus, non ſupplicium, non mors, non hominès, non Tyranni, non Dæmones me ſeparent à Charitate Dei, quæ eſt in
Chriſto

Christo Jesu Domino nostro. Amore tui, mi Jesu! hodie frænabo hanc in me passionem, abstinebo ab isto consortio, exercebo istam virtutem: Amore tui faciam hoc opus: super cuncta sis amatus, super cuncta sis laudatus, Deus mea gloria.

Amor appetitativus.

O Jesu mi! dulcis amor, nil diligo præ te, *B. Vi-* 159
ctoria. Quidquid non est Deus, hoc omnino mihi nihil est, *S. Franc. Salesius.* Deus meus & omnia, *S. Franc. Assisias.* Sine illo nihil est, solus ille est, quem laudo, extra illum contemno omnia: Pater meus ipse est, protector meus ipse est, curator meus semper est; ipsi soli studeo, ipse tota mea scientia est, mea spes & desiderium, thesaurus meus & felicitas. Si trahant voluptatum illecebræ, dicam, quis ut Deus? quid ita delitiosum & amabile? Si alliciant honores, tentent homines, infestent Dæmones, creaturæ omnes inficientur, semper dicam, quis ut Deus? quid Deo melius? Hic solus est amari dignus, quia solus sine nube purissimus, sine labe sanctissimus, sine admixtione mali optimus, sine pari maximus, sine defectu perfectissimus, solus omnia, solus supra omnia. Plùs ego te diligo Deus, quàm omnes mundi voluptates, honores & divitias: pudet quidem hæc dicere, quid enim æquius est, quàm ut te magis diligam? dico tamen iterum, amo te, mi Deus! plùs quàm res omnes creatas, quia quidquid in his bonum est, à te est & in te eminentissimè: amo te plùs quàm amicos, propin-

pinquos, parentes ; plus quàm me ipsum, quia nemo bonus nisi tu solus Deus. Dico tibi, Deus meus es tu, & verè quantus tu mihi sis, exprimere non possum, unde cum *Augustino* tuo exclamo, quid mihi es, & quid tibi sum ! ô Domine, totus tuus sum ; omnia, quæ intra me sunt, volo esse tua : Anima mea tua fit, nec vivat alteri nisi tibi, voluntas mea tua fit, nec amet quidquam nisi te ; amor meus tuus fit, nec in aliud feratur quàm in te, quia nemo dignus est, nisi tu solus ; intellectus meus tuus fit, nec aliud cogitet nisi te ; omnis intentio mea tua fit, nec aliud quærat nisi te, quia nemo dignus est, nisi tu solus Deus.

Amor, Dei perfectiones admirans.

160 **D**omine, qui non es aliàs aliud & aliàs aliter, sed idipsum & idipsum & idipsum, Sanctus, Sanctus, Sanctus, Dominus Deus Omnipotens, sis infinitè benedictus, *S. Aug.* 12. Conf. c. 7. Hei mihi, quàm excelsus es in excelsis & quàm profundus es in profundis & nusquam recedis, *Idem* 8. Conf. c. 3. Pulchra sunt omnia faciente te, & ecce tu inenarrabiliter pulchrior, qui fecisti omnia, *Idem* 13. Conf. c. 20. Excita nunc, Anima mea, & erige totum intellectum tuum, & cogita, quantum potes, quale & quantum fit illud bonum ; si enim singula bona delectabilia sunt, cogita intentè, quàm delectabile fit illud bonum, quod continet jucunditatem omnium bonorum, & non qualem in rebus creatis sumus experti, sed tantò differentem, quantò differt Creator à creatura, si enim bona est vita creata, quàm

quàm bona est vita Creatrix! Si jucunda est salus facta, quàm jucunda est salus, quæ facit omnem salutem! si amabilis est sapientia in cognitione rerum conditarum, quàm amabilis est sapientia, quæ omnia condidit ex nihilo! denique si multæ & magnæ delectationes sunt in rebus delectabilibus, qualis & quanta est delectatio in illo, qui fecit ipsa delectabilia, *S. Anselmus* in *prosol.* c. 24. Summe, optime, potentissime, misericordissime & justissime, secretissime & præsentissime, pulcherrime & fortissime, stabilis & incomprehensibilis, immutabilis mutans omnia, nunquam novus, nunquam vetus, innovans omnia, *S. Aug.* 1. *Conf.* c. 4. Domine, non solùm es, quò majus cogitari nequit, sed es quiddam majus, quàm cogitari possit, quoniam namque valet cogitari esse aliquid hujusmodi, si tu non es hoc ipsum, potest cogitari aliquid majus te, quod fieri nequit: *S. Ansel.* in *Prosol.* c. 15. Tu in omni re perfectus es sine aliqua deformitate, magnus sine quantitate, bonus sine qualitate, fortis sine infirmitate, verus sine falsitate, sine loco ubique præsens, sine divisione in omni loco totus, in magnitudine es infinitus, in virtute omnipotens, in bonitate summus, in sapientia inæstimabilis, in consiliis terribilis, in judiciis justus, in cogitationibus secretus, in verbis verus, in operibus sanctus, in misericordia copiosus, erga peccatores patiens, erga pœnitentes pius, *Lud. Granat.* l. 5. memor. Tu es pelagus omnium perfectionum, omnis magnitudinis abyssus, infinitæ misericordiæ atque bonitatis oceanus, incomparabilis pulchritudinis imago: Tu es Deus Deorum, Sanctus Sanctorum, Rex Regum, Dominus

nus

nus Dominantium, Causa causarum, Ens entium, Vita viventium, ordo universi, pulchritudo mundi, gloria cœli, *Idem* l. 6. memor.

Amor in bonis Dei complacens.

161 **B**enedictus es, Domine Deus Israel Patris nostri, ab æterno in æternum; tua est Domine magnificentia & potentia & gloria atque victoria, & tibi laus, cuncta enim, quæ in cœlo sunt & in terra, tua sunt; tuum, Domine, regnum & tu es super omnes Principes: tuæ divitiæ, & tua est gloria, tu dominaris omnium; in manu tua virtus & potentia, In manu tua magnitudo & imperium omnium; nunc igitur, Deus noster, confitemur tibi & laudamus nomen tuum inclytum, *David*, 1. paral. c. 29. O Divinitas! omnis boni primæva & interminabilis possessio, omnis vitæ infenescibilis tota simul & perfecta possessio, omnis beatitatis sine principio & sine superplenissima fruitio, Deus amabilissime, noverim me, noverim te. *S. Aug.* Amabilissime Deus, dicere non possum, tu nosti, quomodo intus afficiar, dum cogito, quod sis, qui es, Deus infinitus, ineffabilis, incomprehensibilis; qui intelligentiâs omnes profunditate excedis, affectus æquas latitudine, amores omnes inaccessâ abyssu ob infinitos titulos absorbes, tu totus bonus es, totus speciosus, sanctus, sapiens, potens, justus, misericors, imò ipsa pulchritudo, sapientia, potentia, justitia, misericordia & perfectio omnis, & complexio omnium perfectiorum, semper æterna, semper necessaria, semper eadem

eadem:quàm gaudeo tibi gratulor, mi Deus! quòd nulli viciffitudini, progressui, defectui, declinationi sis subjectus, sed omnem perfectionis modum indivisibili tuo esse immutabiliter comprehendas! faveo tibi, quòd omnia spatia universi impleas, extendas, ambias, neque tamen ab iis continearis: animitus tibi gratulor, quòd tempora omnia possibilia ab æterno in æternum anticipes, protendas, circumscribas, neque tamen terminis ullis durationum definiaris, sed in momento rerum præteritarum, præsentium & futurarum, moras, motus & successiones metiaris: de omnibus his gaudeo, non minùs quàm si perfectiones illas tecum participarem. O delectabile spectaculum, dum contemplor creaturas omnes etiam ratione destitutas & insensibiles in observationem ordinis, quem illis æterna lex tua præscripsit, tantâ concordia & sedulitate conspirare, ut etiam se consumant, ne ullam sapientiæ tuæ dispositionem perturbent: decurrunt astra per vices, volvuntur cœli per gyros, Sol & Luna observatis accessibus ac recessibus circumaguntur, nec in puncto à præscripta femita deflectunt, ut sic perpetuò sapientiæ tuæ magnitudinem nobis eloquantur: fulmina ejecta se conficiunt, nubes depluentes se ipsas perdunt, ignis ardens semet perimit, aër difflatur, terra fatiscit, rupes dissolvuntur, elementa transmutantur, ut imperiis tuis obtemperent: Benedictus sis Deus in throno Divinitatis tuæ, qui omnia ita fortiter disponis, suaviter gubernas, inenarrabiliter dispensas. Da, Domine, ut comprehendam, quæ sit longitudo, latitudo, sublimitas & profundum

I

divi-

divinitatis tuæ : tu pelagus infinitum essentia ,
 omne esse & omne bonum in te concludens &
 ab æterno eminenter anticipans , tu omnium
 principium , omnium finis , omnium locus , o-
 mnium ævum , omnium ordinatio , omnium
 consummata felicitas : tu Deus omnia. Quam
 gaudeo, Deus immense, quòd te habeam ubique
 præsentem per essentiam , potentiam & opera-
 tionem ; quòd videam in omnibus quasi pronun-
 cantem ; quòd sentiam in me toto , ac præsertim
 in fundo animæ meæ amicissimè conjunctum ;
 apud te rerum omnium mutabilium immutabi-
 les sunt rationes, tu semel æternus semper idem,
 nihil amittis , nihil acquiris , quia per essentiam
 habes & es omnia. Complaceo mihi intimè , ô
 Deus ! & tibi gaudeo , quia es eminentissimè o-
 mnis splendor astrorum , omnis amœnitas hor-
 torum , omne pretium gemmarum , omnis de-
 cor colorum , omnis suavitas saporum , omnis
 fragrantia odorum , omnis magnificentia ædifi-
 ciorum , omnis pulchritudo rerum omnium , o-
 mnis oblectatio sensuum , omnis voluptas cor-
 dium : Tu sine figura pulcher , sine tempore æ-
 ternus , sine loco immensus , sine extensione dif-
 fusus , sine situ altus , sine numero infinitus , sine
 multiplicitate omnia : tu centrum es universi ,
 omnis amoris illicium , omnis motionis termi-
 nus , omnis desiderii consummatio. Magnificen-
 tissime Deus ! in ditione tua posita sunt omnia :
 tu es Dominus vitæ & necis : gratulor tibi, quod
 nihil possit resistere voluntati tuæ.

Amor

ejus : benedicite pariter mecum Domino omnes Angeli & Archangeli , omnes Principatus & Potestates , omnes Virtutes & Dominationes , omnes Throni , Cherubim & Seraphim , benedicite , laudate & superexaltate eum in sæcula , quia fecit nobiscum misericordiam suam ; laudent illum Cœli , Terra , Mare & omnia , quæ in eis sunt , laudent & superexaltent in sæcula , illi honor , illi benedictio , illi gratiarum actio ab omni creatura in omnes generationes sæculi sæculorum.

Amor detestans , quæ Deo mala sunt.

463 **S**I quid , Domine , ad impetrandam gratiam præservationis à peccato mihi patiendum est , si cruces , si labores , si tormenta , si ignominia , si persecutiones , si mortes , si omnes inferni pœnæ sustinendæ sunt , veniant , Domine , veniant , obsecro , ex nunc omnia ista super me ad tempus vel in sempiternum , si tibi placuerit , dummodo , Domine , te non offendam . Quidquid , Domine , omnipotentia tua facere potest , ut patiar , pati volo & acquiesco & eligo & rogo , dummodo non permittas , ut te offendam : *Alex. à S. Franc. solil. 4.* Quàm mihi dolet , ô amantissime Salvator , quòd tot hæreses & infidelitates videam ! digna erat infinita tua Veritas , ut agnosceretur ab omnibus . En in mundo dominatur omnis malitia contra sanctissimam voluntatem tuam , blasphemat sanctum nomen tuum , ecce Domine infernus repletur animabus æternùm te maledicturis , qui debuisti ab iisdem æternùm benedici :

dici : ah potentissime Deus habe curam gloriæ tuæ, desinant tandem impietates peccatorum : tu in compensationem laudis, in suppletionem omnis gloriæ, quæ tibi negatur à dæmonibus, damnatis & ingratis peccatoribus, attende ad Sanctorum omnium laudes, ad tuum in dilecto Filio tuo & in te ipso sanctissimum beneplacitum.

Amor conformans se voluntati Dei.

TU Pater solus bonus es, tu solus pulcher, tu ¹⁶⁴
 solus amabilis, tu solus animarum nostrarum sponsus es, ideoque tu solus regna, tu solus impera, tu solus dominare, tu solus voluntatem meam dirige, tu solus Rex meus esto, & ego fidelis tuus subditus : pectus meum in te solo recreetur, cor meum in te solo quiescat, Anima mea te solo repleatur, *Lud. Granat. l. 7. memor. in medit. 3.* Parum est, Domine, si tibi promittam me posthac perfectè mandatis tuis obtemperaturum, non minimam ex tuis legibus violaturum, plus aliquid prætendo, & per tuam gratiam desidero, me divinæ tuæ voluntati sic in omnibus conformare, ut in cunctis consiliis, inspirationibus, motionibus sim totus semper supplex & subditus beneplacito tuo : symbolum meum erit, quod *S. Gertrudis* Virgo trecenties sexagesies quinquies per diem repetebat, *fiat voluntas tua, Domine, non mea* : nomen meum erit posthac, quod vult Deus quia quod vis, hoc volo, in lætis & tristibus, & in adversis & prosperis, in morbis & sanitate, in vita & morte : in omni-

bus vox mea semper erit, Deus ita vult, propterea & ego sic volo, sic volo, quia Deo placet, & ita rem unicam in mundo faciam semper, nempe quod tu vis Deus. Deus optime, maxime, ad testandum amorem erga te meum, accepto hanc afflictionem, hanc injuriam, hoc damnum, atque in omnibus, quæ mihi accidere possunt, in sanctam voluntatem tuam me resigno. Sapientissime Deus, abjicio me totum in dispositiones infinitæ tuæ providentiæ, fac mecum sicut scis & vis, ut te amem, benedicam, glorificem in omnibus & super omnia.

Amor Gloriæ Dei.

165 **L**Audent te Deus noster in excelsis omnes Angeli tui, omnes virtutes tuæ, Sol & Luna, omnes stellæ & lumen, cœli cœlorum & aquæ, quæ super cœlos sunt, laudent nomen tuum. *S. Aug. 7. Conf. c. 13.* Ecquando tamen ô Deus! te agnoscent homines, sicuti in te es perfectissimus, quando amabunt te, sicuti es infinitè bonus, quando te colent, uti es præcellentissimus: Domine da gloriam nomini tuo, & fac illud celebrari ab omnibus.

Amor Dei se ad proximum extendens.

NON amo te, mi Deus, si propter te non amem proximum: amo itaque illum, quia creatura tua est, quia vis eum amari, & in eo vis ipse amari: amo quia imago tua est, quia tibi placet eum à me amari. Bene sit omnibus, ô Domine,
etiam

etiam inimicis meis, qui si propter se digni non sint, quos amem, tu tamen dignus es, propter quem illos amem. O Domine, si te homines noscent. *S. Ignatius Loyola*: Memento clementissime rerum omnium conditor Deus animarum infidelium, hæreticorum & peccatorum à te creatarum, quas ad imaginem & similitudinem tuam fecisti, ecce Domine in opprobrium tuum his ipsis quotidie impletur infernus, *S. Franc. Xav.* Quando tandem in ovile Christi redibunt tot errantes populi, ut agnoscant nomen sanctum tuum: memento Domine omnes esse creaturas tuas, Christi sanguine emptas eo fine, ut te æternùm benedicant; revoca eas Domine sub triumphale vexillum tuæ charitatis.

Amor paciscens.

[Neamus itaque (si sic tibi placeat Domine) pactum, tu curam habe mei, & ego curam habebō tui; tu diliges me & ego diligam te; tu corpus & animam meam protege ac conserva, & ego legem tuam te juvante observabo; fac mecum Domine, quod tibi placet, tu enim scis, quid desit mihi, & quid expediat mihi, tuus esse volo & non alterius, da mihi gratiam Domine, ne quidquam præter te quæram aut desiderem. *Lud. Granat.* in procem. l. 4. de Medit. & Orat. O Deus! quoties vena micabit in corpore, toties volo, ut in laudes tuas exfiliant omnes creaturæ & cor meum te super omnia amet; quoties hominem intuebor, toties constituo, ut te supremum Dominum vitæ & necis demississimo af-

fectu reverear. Magne Deus, tibi me-metipsum offero & confecro per donationem & pactum irrevocabile, omnes actiones sensuum, imaginationes phantasiae, cogitationes intellectus, recordationes memoriae, affectus voluntatis, verba omnia, actiones singulas manuum, motus pedum, singulas palpitationes cordis, momenta vitae omnia, omnia, quae dono tuo mea sunt, dono meo tua sunt, tibi illa iterum offero, dico, transcribo, & insuper volo, ut ab hoc momento usque ad vitae finem & inde usque in perpetuam aeternitatem amoris tui sigillo consignentur, tibi soli in posterum deserviant & placeant.

Amor excessivus.

- 167 **A** Mem te, mi Deus, plus quam Angeli & Beati, plus quam Seraphini omnes; amem te amore omni possibili, utinam totus in flammam redigar amore tui. O Deus! quod te tantum non possum amare solus, quantum simul omnes Animae beatae: eccur mihi cor in amore tuo non est adeo inflammatum, sicut omnium simul Martyrum & Sanctorum corda. ô si, qui in omnibus sparsim exarserunt, nunc collectim in una mea anima flagrant amores, *S. Franc. Assis.* O Deus meus! utinam amor tantus mihi sit & fervor, quantus est possibilis; amem te amore omnium possibilium creaturarum, amem te amore, quo te ipsum amas infinite. Quis det, ut ameris juxta mensuram dignitatis tuae, late ab omnibus in mundo creaturis, alte amore sublimissimo tuae excellentiae digno, profundè cum demississima agnitione nostri nihili,

nihili , longè ab hoc momento in æternum & ultrà. Si tibi , mi Deus , aliqua perfectio imaginabilis deesset, quæ in me aut in potestate mea esset, libens me illâ spoliarem , ut si talis non esses, redderem te perfectissimum & amabilissimum. Protestor , Domine mi , quòd nec gloriam æternam velim , quatenus bona mihi est, sed quia dignus es , ut per gloriam meam tu glorificeris & in æternum ameris à me & ab omni creatura , *Pauluski die 6. med. 1. p. 3. ô Verbum divinum!* cur pati me non facis infernum & vitam amittere , ut saltem in aliqua parte placarem iram Patris tui : Domine , si non vis mihi facere istam gratiam concedendi mihi has animas , quas à te flagito , dicam ego me nolle venire ad possidendam gloriam à te mihi præparatam , *S. Maria Magd. de pazzis in ejus vita. c. 99.*

Utere libello, quem post hæc descripta accepi, hoc titulo : *Aspirationes Theologicæ in 52 anni Hebdomadas distributæ à P. J. N. Societ: IESU &c. Pragæ typis Universitatis in Collegio Soc: IESU ad S: Clementem* : hic libellus focum habet , æstuat ignibus, vibrat flammæ, sed præcipuè apud animam Theologiæ principii imbutam. Similia invenies ex *Ludov: Bloisio apud Anton: Sucquet in via vitæ l. 3. c. 20. in fine.* Charitatem Dei non stare cum peccato mortali, probabitur l. 6. quando de Pœnit: & Contritione.